Rok 11. Warszawa, dnia 30 września 1935 r. Nr. 18

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Józef Rożkowski, Juljusz Zdanowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Moniuszki 1a.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Moniuszki Nr. 1a — Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

Plakaty na „Dzień Oszczędności"

wydane przez Samorządowy Instytut Wydawniczy w Warszawie.

(Plakat „Oszczędzaj, dobrobyt cię czeka" w formacie 70 × 100 cm., ośmiobarwny w opracowaniu Józefa Mehoffera; plakat „Przezorny zbiera oszczędności" w takim samym formacie, wielobarwny w opracowaniu Ernesta).

Ruch oszczędnościowy w Anglji

Gromadzeniem oszczędności w Anglji zajmują się trzy wielkie instytucje: Powiernicze Kasy Oszczędności (*„Trustee Savings Banks“*); Pocztowa Kasa Oszczędności (*„Post Office Savings Bank“*) i Centralny Komitet Oszczędnościowy (*„National Savings Committee“*, a dla Szkocji — *„Scottish Savings Committee“*).

Rozpatrzmy po kolei działalność każdej z nich, korzystając z łaskawie dostarczonego nam przez Związek Kas angielskich („Trustee Savings Banks Association“) rocznika, wydanego po raz pierwszy w r. b., oraz materjałów i czasopism pozostałych instytucyj.

A. Powiernicze Kasy Oszczędności.

1. Historja i ustrój.

Anglja słusznie szczyci się zapoczątkowaniem ruchu oszczędnościowego pieniężnego w formie, zbliżonej do obecnej, gdyż już w początkach w. XIX Parlament uchwalił ustawę o Powierniczych Kasach Oszczędności, a mianowicie w r. 1817. W myśl tej ustawy wkłady oszczędnościowe winny być lokowane za pośrednictwem członków Komisji Długów Państwa w państwowych papierach wartościowych. Temsamem Kasy poddano pod nadzór i kontrolę państwową. Kontrola zresztą była raczej formalna, i Kasy dość skutecznie przez dłuższy czas uchylały się od niej. Ścisłe stosunki Kas ze Skarbem, który bierze za wkłady oszczędnościowe właściwe („Ordinary Department“) całkowitą odpowiedzialność, były dlań w początkach o tyle niekorzystne, że Skarb dawał Kasom wyższą stopę procentową, niż sam mógł był osiągnąć z sum, ulokowanych w papierach państwowych. W pierwszych 40 latach Skarb musiał dopłacić Kasom z tego tytułu £ 2.774.000. Czterokrotnie — przed utworzeniem Pocztowej Kasy Oszczędności — mianowicie w latach 1848, 1850, 1853 i 1857 były wnoszone do Parlamentu projekty ustaw, domagające się większej kontroli nad Kasami, i za każdym razem były wycofywane dzięki opozycji silnych już wtedy Kas. Wzmocniono tę kontrolę dopiero za Gladstone'a ustawą z r. 1863, ustanawiając Komitet Inspekcyjny, nie będący wszakże urzędem.

Nawet już w początkowych okresach swej egzystencji Kasy miały, zachowany dotąd, pewien rys bardzo charakterystyczny: jako instytucje l o k a l n e, dość niezależne, prowadzone były przez honorowe zarządy powiernicze i dyrektorów („managers“), wybierane zpośród czynników obywatelskich, cieszących się całkowitem zaufaniem miasta czy okręgu. Kontrola więc czynników rządowych wyrażała się raczej we współpracy i popieraniu instytucyj ku obopólnym korzyściom.

Zasady wzajemnych stosunków finansowych Kas i Skarbu ustaliła ustawa z r. 1877, dzięki której ewent. straty Kas pokrywa Skarb, zaś nadwyżki, po potrąceniu kosztów i odpisów na fundusz wyrównawczy, przelewane są do Skarbu. Pomimo takich czy innych zmian, wprowadzonych w ciągu wieku przez ustawy, zasadnicza struktura Kas pozostała ta sama i opiera się na trzech fundamentach: honorowe kierownictwo, nadzór państwowy i lokalny charakter.

W r. 1817 istniało już 78 Kas; w roku powołania do życia Pocztowej Kasy Oszczędn. (1861) było ich już 645, skutkiem jednak likwidacji lub fuzji pozostało obecnie tylko 102, zato ilość placówek wzrosła do 560. Ilość kont indywidualnych przewyższa obecnie 3.000.000, zaś suma wkładów różnego rodzaju wynosiła na koniec r. 1934 — £ 226.794.000.

Jak już wspomniano, Kasy są kierowane bezpłatnie przez lokalne ciała zbiorowe i dyrektorów. Dzięki temu zwyczajowi kraj dysponuje licznym zastępem ludzi uspołecznionych, poświęcających wiele czasu i wysiłków wielkiej akcji oszczędnościowej. Ich obowiązki i odpowiedzialność określone są ustawowo i statutami Kas. Oprócz kontroli państwowej Kasy podlegają rewizjom Komitetu Inspekcyjnego. Komitet składa roczne sprawozdanie Parlamentowi.

K o m i t e t I n s p e k c y j n y Powierniczych Kas Oszczędności składa się z 7 członków, z których 4 delegują: gubernator Banku Anglji (Bank of England), Rada Związku uprzywilejowanych księgowych, Rada Korporacyjna Prawników, szef biura rejestracyjnego towarzystw wzajemnej pomocy oraz trzech wybierają te Kasy, których lokaty wobec Komisji Długów Państwa wynoszą niemniej, niż £ 500.000.

Komitet powołuje wykwalifikowanych rachmistrzów w charakterze inspektorów, których obowiązkiem jest zrewidowanie i zlustrowanie każdej Kasy przynajmniej raz do roku tak pod względem formalno - prawnym, jak i celowości wydatków; otrzymuje sprawozdanie roczne; przedstawia członkom Komisji Długów Państwa (*„National Debt Commissioners“*) wnioski sfuzjonowania dwu lub więcej Kas i wnioski o wprowadzeniu do danej Kasy działu lokat specjalnych („Special Investment Department“); aprobuje budżety Kas. Pozatem Komitet sprawuje szereg innych ważnych czynności, zgodnie z ustawą z r. 1929.

G w a r a n c j a w k ł a d ó w w Powierniczych Kasach Oszczędności opiera się na państwie, własnych funduszach rezerwowych Kas oraz na wspólnym ich funduszu gwarancyjnym. Zwrot wkładów z działu oszczędności zwykłych (Ordinary Department) jest gwarantowany przez państwo i zabezpieczony dochodami Zjednoczonego Królestwa. Wkłady, złożone w dziale lokat specjalnych (Special Investment Department) są ulokowane w pewnych papierach państwowych lub komunalnych pod kontrolą członków Komisji Długów Państwa. Większość Kas posiada powstałe z nadwyżek własne fundusze rezerwowe, służące jako gwarancja dodatkowa. Nadto istnieje oparty na ustawie W z a j e m n y F u n d u s z G w a r a n c y j n y, złożony z rezerw wszystkich Kas, prowadzących dział lokat specjalnych oraz z sum pozostałych po zlikwidowanych Kasach Oszczędności. Każdy pracownik Kasy składa kaucję, znajdującą się w depozycie członków Komisji Długów.

2. Związek Powierniczych Kas Oszczędności.

Związek Powierniczych Kas Oszczędności *(Trustee Savings Banks Association)* powstał w 1887 r. w Londynie, celem czuwania i opiekowania się interesami wkładców oraz udzielania rad, wskazówek i współpracowania z Kasami w sprawach ogólnych, obchodzących Kasy lub ich wkładców. Związek został zarejestrowany w r. 1929 i składa się z członków zwyczajnych, delegowanych za zgodą Wydziału Wykonawczego Związku przez każdą Kasę i honorowych, wybieranych przez tenże Wydział. Walne zwyczajne zgromadzenia odbywają się dwa razy do roku, przyczem prawo głosowania posiadają delegaci Kas, po jednym od każdej instytucji. Wydział Wykonawczy, wybierany na rok przez walne zgromadzenie, składa się: z pięciu członków prezydjum (przewodniczący, 2 zastępców, honorowy sekretarz i honorowy skarbnik); z przedstawicieli po jednym z każdego z pięciu okręgów (Szkocja, Anglja Półn. - Zachodnia, Półn. - Wschodnia i Południowa, Północna Irlandja) i z najwyżej sześciu członków kooptowanych. Każda Kasa związkowa opłaca do Związku składkę w wysokości 1 sh. rocznie od każdych pełnych £ 10.000 wkładów oraz podatek w wysokości, ustalonej przez walne zgromadzenie Związku, a zatwierdzonej przez członków Komisji Długów i Komitet Inspekcyjny.

Na podstawie ustawy o Kasach Oszczędn. z 1929 roku Związek: wydaje opinję członkom Komisji Długów o konieczności likwidacji danej Kasy lub o celowości utworzenia nowej oraz o wysokości asygnowanej w tym drugim wypadku sumy na koszty organizacyjne; opinjuje Kasy przed udzieleniem tymże prawa utworzenia i prowadzenia działu lokat specjalnych („Special Investment Department“) w wypadku posiadania mniej, niż £ 200.000 w dziale wkładów zwykłych; jak również o wprowadzeniu czynności pomocniczych. Nadto Związek zbiera i rozpowszechnia informacje i dane, dotyczące działalności Kas; inicjuje dyskusje i formułuje zasady wspólnej polityki finansowej tychże; reprezentuje Kasy wobec rządu i innych organizacyj oszczędnościowych; pomaga przy otwarciu nowych Kas i w rozwoju ogólnego ruchu oszczędnościowego; czuwa nad ogólnym interesem Kas i opiekuje się nim w Parlamencie. Związek informuje publiczność i prasę oraz wydaje własny organ (obecnie — kwartalnik p. n. *„Trustee Savings Banks Gazette“)*, współpracuje z Międzynarodowym Instytutem Oszczędnościowym w celu wymiany informacyj między Kasami we wszystkich częściach świata.

Związek Kas administruje Funduszem Stypendjalnym dla pracowników Pow. K. O., ustanowionym przez bar. Thomasa Jaffrey w r. 1925 w sumie £ 3.000. W lutym każdego roku odbywają się konkursy egzaminacyjne dla pracowników młodszych (do lat 20) i starszych (od 20 — do 25 lat) z premjami po £ 5 do £ 15. Przedmioty egzaminacyjne: prawo o Kasach Oszczędności i nauka o handlu; język angielski, literatura angielska, ekonomja. Pozatem corocznie Fundusz udziela 2 nagród konkursowych po £ 10 każda dla pracowników, zarabiających nie wyżej, niż £ 500 rocznie, przyczem jedną nagrodę może uzyskać kandydat w wieku lat do 26, drugą — starszy. Od r. 1933 Wydział Wykonawczy Związku wydaje po ukończeniu egzaminów odpowiednie świadectwa.

Tarcza kalendarzowa.

W Międzynarodowym Instytucie Oszczędnościowym Kasy angielskie mają trzech członków Komitetu Stałego (w tej liczbie jednego wiceprezesa) i trzech zastępców.

3. Rozwój operacyj Kas Oszczędności

Kasy angielskie w ciągu przeszło stu lat, sumiennie i pożytecznie spełniały swe zadania: ułatwiania gromadzenia oszczędności drobnych wkładców i dbania o największe bezpieczeństwo wkładów, wykazując ogromny wzrost operacyj i pozostałości na rachunkach lokacyjnych.

Poniższe zestawienie ilustruje wzrost wkładów w dziale oszczędnościowym i lokacyjnym od r. 1861, t. j. od chwili powstania P. K. O., a w związku z tem zlikwidowania lub połączenia mnóstwa Kas pomniejszych:

r. 1861	£ 41.542.000	r. 1918	£ 99.985.000
„ 1901	„ 58.175.000	„ 1919	„ 114.609.000
„ 1910	„ 67.795.000	„ 1920	„ 121.078.000
„ 1913	„ 73.429.000	„ 1930	„ 178.672.000

r. 1914 £ 74.380.000 r. 1931 £ 190.088.000
„ 1915 „ 75.353.000 „ 1932 „ 202.506.000
„ 1916 „ 79.555.000 „ 1933 „ 215.396.000
„ 1917 „ 86.877.000 „ 1934 „ 226.794.000 (łącznie z funduszami powstałemi z nadwyżek, a wynoszące £ 8.035.675 t. zw. „Surplus Funds").

Czynnych kont w dziale zwykłym posiadały Kasy w końcu 1934 roku: 2.076.791, nieczynnych 830.368 (z saldami bez ruchu), łącznie na sumę £ 94.758.457, w dziale specjalnym — 317.814 na sumę £ 87.141.792, w dziale pożyczek państwowych 160.420 kont na sumę £ 36.798.296, razem kont 3.385.393 na £ 218.698.545.

Wobec tego, że nazwa „Kasa Oszczędności" nie korzysta dotąd w Anglji z ochrony prawnej, jedynie Powierniczych Kas Oszczędności dotyczą ustawy z r. 1863 i następne (1863 — 1929), określające ich czynności i przywileje.

a) Dział oszczędnościowy zwykły (*„The Government or Ordinary Department"*). W tym dziale przyjmowane są oszczędności na wkład do sumy £ 500 rocznie na jedną książeczkę, na procent składany według stopy 2½%. Fundusze, złożone w tym dziale, są lokowane za pośrednictwem członków Komisji Długów Państwa i odpowiada za nie wraz z odsetkami — państwo. Salda tego działu wynosiły w latach:

1913	£	54.259.000	1928	£	81.658.000
1914	„	53.943.000	1929	„	79.331.000
1915	„	51.412.000	1930	„	79.081.000
1916	„	53.784.000	1931	„	77.911.000
1917	„	52.350.000	1932	„	79.975.000
1918	„	60.984.000	1933	„	87.658.000
1919	„	71.918.000	1934	„	94.758.000

Nadwyżki tego działu wynoszą obecnie £ 3.335.444. Komisja Długów Państwa płaci Kasom za wkłady w dziale zwykłym 2⁷/₈% rocznie, gdy Kasy kredytują wkładcom — 2½%, przyczem stopa waha się nieznacznie w poszczególnych Kasach. Wkłady mogą być podjęte na każde żądanie.

b) Dział lokat specjalnych (*„The Special Investment Department"*). Dział powyższy posiada zupełnie odrębny charakter. Aczkolwiek został wprowadzony przed siedemdziesięciu paru laty, to jednak rozwój jego datuje się głównie od lat trzydziestu. Gdy jeszcze w r. 1910 saldo wkładów wynosiło £ 10.896.000, w 1920 — £ 16.185.000, w 1925 — £ 27.006.000, to w 1930 — £ 54.115.000, w 1932 — £ 74.769.000, w 1933 — £ 82.616.000, a w r. 1934 — £ 87.141.000. W dawniejszych latach do r. 1918 dział ten był prowadzony przez czynniki lokalne, od tego zaś roku administracja i lokowanie funduszów należą do członków Kom. Długów.

Większość Kas prowadzi ten dział, przyjmując doń wkłady krótkoterminowe, których fundusze są lokowane bądź w papierach państwowych, bądź komunalnych lub w listach zastawnych, przyczem kierownictwo instytucyj dąży do zapewnienia tym lokatom wystarczającej płynności. Lokowanie odbywa się zgodnie z przepisami statutów Kas, wymaga nadto każdorazowego zezwolenia członków Kom. Długów. To samo ciało ustala również stopę procentową od wkładów, która w zależności od dochodowości lokaty i własnych rezerw Kas waha się od 2¾% do 4% rocznie.

Wkłady są wypłacane w pełnej wartości bez względu na fluktacje odnośnych walorów lokacyjnych.

Większość sum jest ulokowana w różnego rodzaju pożyczkach komunalnych, z krótkim terminem, co daje Kasom prawo wymagania od pożyczających samorządów, aby fundusze wypożyczone były obracane na potrzeby lokalne, główne użyteczności publicznej, jak: wodociągi, kanalizacje, elektryfikacja i t. p.

Na ogólną sumę wkładów tego rodzaju w końcu 1934 r. £ 87.141.792 (na 317.814 kontach) 1034 pożyczkobiorców (hrabstwa, miasta, miasteczka i t. p.) miejscowych otrzymało £ 74.613.945; w pożyczkach państwowych ulokowano £ 11.277.421.

Wkładcami działu lokacyjnego mogą być tylko osoby, posiadające w dziale zwykłym nie mniej, niż £ 50, przyczem wkład lokacyjny nie może przewyższać £ 1.000,—.

c) Dział papierów państwowych (*„The Stock Department"*). Powiernicze Kasy Oszczędności korzystają z przywileju prowadzenia własnego rejestru państwowych papierów wartościowych, a ich wkładcy mogą nabywać za pośrednictwem Kas różne papiery państwowe (pożyczki, obligacje, bony skarbowe i t. p.). Kupno może być dokonane w granicach, nie przekraczających £ 1.000 jednorazowo jednego rodzaju walorów, przytem suma ogólna nabywanych w ten sposób walorów jest nieograniczona. Kupony są realizowane przez Kasy i kredytowane na rachunkach wkładców bez potrącania podatku dochodowego. Za operacje kupna lub sprzedaży Kasy liczą niewielką prowizję. Klijenci tego działu korzystają z prawa bezpłatnego przekazywania swych depozytów z Kas do P. K. O. lub do Banku Anglji i vice versa. Są tu również praktykowane różne ułatwienia w nabywaniu Narodowych Świadectw Oszczędnościowych („National Savings Certificates").

Pow. Kasy Oszczędności pośredniczą także w nabywaniu i wypłacaniu Państwowej Renty Dożywotniej w sumach od £ 1 do £ 300 dla jednego klijenta.

4. Działalność propagandowa Kas.

Działalność propagandowa Kas angielskich, dzięki której osiągnęły one tak piękne wyniki, idzie w kierunku nie tylko propagandy wśród młodzieży, drogą prowadzenia Kas Groszowych, lecz obejmuje również starsze społeczeństwo, do czego służą m. i. różne kluby oszczędnościowe, skarbonki domowe, a nadewszystko szereg czynności dodatkowych, prowadzonych przez kasy dla wygody klientów, uproszczenie techniki wpłat i wypłat oraz odpowiednio wyszkolony personel Kas Oszczędności.

„Penny Banks" — Kasy Groszowe, powstały już dawno, głównie w szkołach, pozatem przy kościołach, instytucjach społecznych i filantropijnych, zakładach przemysłowych, handlowych i t. d. Powiernicze Kasy Oszczędności, jako pionierki oszczędzania, od początku swego istnienia

zwróciły należytą uwagę na konieczność krzewienia cnoty oszczędności w najszerszych warstwach i wśród dziatwy, którą przyzwyczajają do oszczędzania i do stałego kontaktu z Kasami. Kasy uzyskały od Parlamentu pewne uprawnienia, zezwalające na czynienie niezbędnych wydatków dla popierania Kas Groszowych, i w końcu r. 1934 istniało już w oparciu o Kasy Oszczędności około 5.000 tych Kas. Stale wzrastającą liczbę „Penny Banks" zawdzięczać należy współpracy Kas Oszczędności z P. K. O. i z Centralnym oraz Szkockim Komitetem Oszczędnościowym. Zbierane przez „Penny Banks" fundusze mogą być lokowane bądź w Kasach bądź w Narodowych Świadectwach Oszczędnościowych. „Penny Banks" zbierają fundusze systemem znaczków oszczędnościowych (oraz skarbonek) od jednego grosza (penny), naklejając je na kartonikach. Po uzbieraniu przez jedną osobę 15 sh. posiadacz może nabyć Nar. Świadectwo Oszczędnościowe, a mając 20 sh. (= £ 1), może otworzyć sobie rachunek oszczędnościowy w Kasie i otrzymać książeczkę wkładkową, w dalszym ciągu korzystając z kartoników i znaczków, aż się uzbiera nowy funt szterlingów.

Nie wszystkie Kasy podały w sprawozdaniach ilości współpracujących z niemi „Penny Banks" i stowarzyszeń lub Klubów oraz wysokości wkładów tychże. Z posiadanych materjałów uzyskaliśmy liczbę tych instytucyj 3228 z saldem wkładów £ 193.700. Niektóre Kasy mogą się poszczycić bardzo wydatnemi wynikami np. Liverpool — 208 na £ 16.661; Swansea — 64 na £ 22.713; Glasgow — 345 na £ 40.215 (kont 62.240, obrót roczny £ 1.128.776); Manchester — 983 na £ 62.593 na 69.453 kontach. W Kingussie jedna szkolna kasa ma £ 209.

S k a r b o n k i d o m o w e stanowią w Anglji środek propagandy, który znajduje coraz szersze rozpowszechnienie. Spora ilość Powierniczych Kas Oszczędności dostarcza wkładcom do domu skarbonki, od których klucz znajduje się w Kasie. Tytułem kaucji Kasy pobierają po 1 sh. od sztuki, zwracanym przy odbiorze skarbonki.

Z upoważnienia członków Komisji Długów Państwa, po uprzedniem zasięgnięciu opinji Związku i Komitetu Inspekcyjnego Kasy prowadzą obecnie cały szereg c z y n n o ś c i p o m o c n i c z y c h, mających za zadanie popieranie oszczędności. Z pośród tych czynności wymienić należy m. inn. opłacanie przez Kasy za swych wkładców podatków i opłat (gaz, elektryczność, telefony i t. p.), sprzedaż biletów kolejowych ze zniżką 5%, przyjmowanie do depozytu na przechowanie rozmaitych walorów i przedmiotów wartościowych i t. d.

Większość Kas znajduje się we wzajemnych stosunkach korespondencyjnych dla wypłaty wkładów z książeczek oszczędnościowych. Wkładca danej Kasy po przedstawieniu książeczki w innej Kasie może podnieść jednorazowo na każde żądanie £ 3, zaś za wypowiedzeniem kilkodniowem — do £ 20. Wypłaty te są uskuteczniane bez żadnych dla wkładcy kosztów, bezprowizyjnie.

W p ł a t y i w y p ł a t y są dla wygody klientów możliwie uproszczone. Rachunek oszczędnościowy może być otwarty każdemu wpłacającemu 1 sh. (w niektórych Kasach nawet od 1 d.). Każda osoba od 7 lat wzwyż może otworzyć rk. na własne imię; na imię dzieci do lat 7 mogą być otwierane konta przez rodziców lub starszych przyjaciół. Jedna osoba może posiadać kilka kont, jednak tylko w jednej Kasie. Otwieranie takich kont na cele specjalne, jak: kształcenie dzieci, wydatki wakacyjne, opłata podatków i t. p. znajduje coraz większe uznanie.

Wypłaty uskutecznia się zasadniczo na każde zażądanie. Przy większych sumach obowiązuje wypowiedzenie, stosownie do regulaminów każdej Kasy. Dla ułatwienia operacyj oszczędnościowych w większości Kas wprowadzono urzędowanie również i w godzinach wieczorowych. Przeważnie godziny urzędowania trwają od 10 do 15-ej, a wieczorem od 18 do 20-ej; w wielu Kasach istnieją przerwy obiadowe od 12 do 12,30 lub do 13-ej.

Pokwitowania wkładców z odbioru sum wolne są od opłat stemplowych.

Wreszcie należy podkreślić, że p e r s o n e l K a s, odpowiednio dobrany i wyszkolony, chętnie udziela wkładcom informacyj, rad i wskazówek, bardzo często wychodzących poza obręb zwykłych spraw oszczędnościowych. Tłomaczy się to tradycyjną uprzejmością, dążeniem do okazania skutecznej pomocy i pożytku. Dzięki więc i tym usługom osobistym personelu, Kasy oddawna pozyskały ogromne zaufanie mas, czemu niejednokrotnie dawano wyraz w sprawozdaniach parlamentarnych.

Rząd angielski, niezależnie od składu politycznego, uznając ogromną rolę nietylko gospodarczą, ale społeczno - wychowawczą Kas, daje stale wyraz swego zadowolenia ze wzrostu i rozwoju tych instytucyj, a kanclerz Skarbu corocznie wysyła na Walne Zgromadzenie członków Związku listowne pozdrowienia na ręce prezesa Związku.

W r. 1934 r. w przedmowie do pierwszego Rocznika Powierniczych Kas Oszczędności, napisanej przez lorda kanclerza Skarbu Neville Chamberlain'a, czytamy m. inn.: „Powiernicze Kasy Oszczędności były najwcześniejszemi instytucjami w kraju, które propagowały i postawiły przezorną oszczędność na systematycznych, trwałych podstawach,... w ciągu przeszło stulecia realizowały zasadnicze postulaty, głoszone przez ich założycieli: dobrowolną służbę oraz bezpieczeństwo i użyteczność kapitałów... Znaczny rozwój Kas w ostatnich latach wypływa z współpracy ich z P. K. O. oraz z Centralnym i Szkockim Komitetami, stanowiącej wielki Narodowy Ruch Oszczędnościowy. Ta współpraca tak w dziedzinie teoretycznej, jak i wysiłków praktycznych nabierze, jestem głęboko przekonany, wielkiej wartości w osiągnięciu wspólnego celu, nie przeszkadzając w żadnym razie specjalnym zadaniom Powierniczych Kas Oszczędności, wypływającym z lokalnego sentymentu i lokalnego patrjotyzmu. Drugim ważnym momentem w rozwoju było powstanie Związku Kas. Z najwyższem zainteresowaniem obserwowałem stale wzrastającą aktywność Związku nietylko w charakterze urzędowym, kanclerza Skarbu i członka Komisji Długów Państwa, lecz też, jako człowiek, dobrze znający wartość lokalnego patrjotyzmu we wszystkich sprawach, które

mogą być najwłaściwiej kierowane miejscowym wysiłkiem. I mogę przedewszystkiem stwierdzić, że rozwój Związku nie przytłumi lokalnego autorytetu i powagi poszczególnych Kas. Wprost przeciwnie, będąc źródłem informacyjnem i doradczem, niby clearing'iem ideowym, kierownictwa i rozwoju Kas, Związek wzmocnił tylko indywidualne Kasy i cały system Powierniczych Kas wogóle".

Zasługą bezsprzeczną Powierniczych Kas Oszczędn. jest wpajanie przyzwyczajenia do oszczędzania całych pokoleń, poczynając od zarania wieku XIX.

Wreszcie współpraca wszystkich trzech organizacyj oszczędnościowych Anglji: „Trustee Savings Banks", „Post Office Savings Bank" i „National and Scottish Savings Committees" przy poparciu rządu, wykazała, że rozliczne formy oszczędności posiadają charakter wzajemnie się uzupełniający, a bynajmniej — nie konkurencyjny. Pozwala ona każdemu „drobnemu wkładcy" na oszczędzanie w sposób najbardziej mu odpowiadający i zapewnia w każdym wypadku całkowitą pewność i bezpieczeństwo jego oszczędnościom.

*
* *

Na zakończenie tego rozdziału podajemy kilka danych cyfrowych, dotyczących niektórych Kas. Na ogólną liczbę 102 Powierniczych Kas Oszczędności największą sumę wkładów i kont posiada *Kasa w Glasgow,* założona w r. 1836, gdyż £ 31.584.291 na 373.896 książeczkach. Z tego w dziale zwykłym £ 15.565.665 na 318.826 kontach; w dziale lokat specjalnych — £ 10.943.354 i w dziale papierów państwowych — £ 3.776.110. Teren działalności obejmuje 9 miast i gmin z 31 placówkami. Na drugiem miejscu *Kasa w Edinburgh,* założona w tymże 1836 roku, z sumą £ 16.205.188 na 149.473 kontach. Następnie w Manchester, powstała w 1818 r., „*Manchester and Salford Savings Bank*" z sumą £ 14.568.342 na 202.833 kontach, z 26 placówkami na terenie 12 miast i gmin. *Aberdeen Savings Bank,* założona w r. 1815, posiada £ 10.682.589 na 106.554 kontach, 33 placówki. *Liverpool Sav. Bk.*, założona w r. 1815, na 192.803 kontach posiada £ 9.628.195; placówek — 11. Pozatem 39 Kas posiadają ponad 1 miljon funtów szterlingów wkładów każda, z czego 28 — z wkładami ponad 2 miljony £.

Są jednak i zupełnie małe Kasy, jak: *Lennoxtown,* zał. w 1846 r., £ 6.912 na 225 kontach; *Coldstream,* zał. w 1842 r., £ 19.989 na 398 kontach; *Croston,* zał. w 1818 r., £ 7.344 na 396 kontach, oraz parę innych.

Kasa w Londynie („*London Savings Bank*") znajduje się pod względem wysokości wkładów dopiero na 16 miejscu. Założona w r. 1816 posiada wkładów na sumę £ 4.356.453 na 125.396 rachunkach. Posiada 13 oddziałów na terenie: City of London, Bloomsbury and Holborn, Stepney, Shoreditch, Lambeth, Brixton, Guildford, Rochester and Chatham, Gillingham, Southampton, Newbury, Southend-on-Sea. W oparciu o tę Kasę działają 24 stowarzyszenia oszczędnościowe i 38 „Penny Banks", z saldem £ 2.419.

(Dok. n.).

Fr. Świderski.

VI Targi Wołyńskie w Równem a propaganda oszczędności

W dobie przedwojennej m. Równe było wybitnym punktem handlowym, gdzie grupowały się hurtownie przemysłu tekstylnego, budowlanego i spożywczego. Rozległe peryferje, a zwłaszcza żyzne okolice wschodniego Wołynia i północnego Podola, tworzyły dla handlu znaczny rynek zbytu i podaży. Traktat Ryski odciął od Rzeczypospolitej te najżyźniejsze ziemie, co oczywiście musiało wpłynąć na zmianę stosunków gospodarczych w pozostałej zachodniej części Wołynia. W dobrej konjunkturze kilkunastu powojennych lat ogół nie odczuwał dotkliwie żadnych braków. Od roku jednak 1930 dobrobyt wszystkich warstw na Wołyniu zaczął spadać w tempie znacznie szybszem, niż działo się to w innych dzielnicach państwa, a Równe, jako najgłówniejszy ośrodek życia gospodarczego, najbardziej zostało dotknięte klęską kryzysu.

Organizacja wymiany w nowych warunkach napotykała na ogromne trudności. Po zaborcach nie zostało żadnych urządzeń gospodarczych, ani dorobku w postaci innych wartości kulturalnych. Nie było więc mowy o kontynuowaniu pracy w jakiejkolwiek dziedzinie — wszystko należało montować nanowo i od początku. Nic też dziwnego, że powołane do życia nowe społeczne organizacje handlowe, kredytowe i spółdzielcze nie mogły opanować sytuacji. Organizacje te nie posiadały ani tradycyj, ani doświadczenia, ani dostatecznych środków, a dyletantyzm sił kierowniczych zmarnował wiele najlepszych zamierzeń i zniechęcił ogół do wszelkich zbiorowych poczynań.

Obecnie w niesprzyjających i trudnych warunkach inicjatywa społeczna stopniowo odradza się, a zracjonalizowane organizacje i spółdzielnie spełnają już konkretne i na realne możlwości obliczone zadania.

Zespolone czynniki państwowe i samorządowe, poza bieżącą i normalną pracą, analizują źródła wszystkich bogactw i możliwości Wołynia oraz biorą czynny udział w eksploatacji i produkcji. Wbrew wszelkim teorjom należy skonstatować dodatni i wzmagający się wpływ przedsiębiorstw etatystycznych na gospodarczy rozwój Wołynia. Kapitały bowiem prywatne, ostatnio wprowadzone na Wołyń, doraźnie i przeważnie dla rabunkowej eksploatacji dóbr leśnych, nie wpłynęły na rozwój lub uprzemysłowienie kraju. Wyjątek stanowią kapitały ulokowane w przemyśle młynarskim, dziś w znacznym stopniu rozbitym i podupadłym. Proces narastania kapitałów miejscowych jest na Wołyniu dopiero

w zaczątkach. We wszystkich 14 komunalnych kasach oszczędności, w oddziałach Banku Polskiego, Banku Gospodarstwa Krajowego, Banku Rolnego oraz kasach Stefczyka jest wkładów łącznie zaledwie ok. 5.800.000 złotych. W tym stanie rzeczy łatwo się oceni wagę inwestycyjnych i obrotowych kapitałów etatystycznych przedsiębiorstw. Zniewala to również te same czynniki etatystyczne do ingerencji w przejawy życia gospodarczego i szukania nowych dróg dla ułatwienia zbytu.

Wołyń ma zapewniony zbyt surowca drzewnego i bogactw kopalnianych, natomiast produkcja rolna, reprezentowana przez blisko 90% ludności, uprawiającej przeszło 1½ miljona ha ornej ziemi, posiada najsłabsze warunki i możliwości zbytu. Zubożenie gospodarstw rolnych pociąga za sobą upadek i wegetację rzemiosła, które napróżno szuka odbiorców na miejscowym rynku.

Zainicjonowane w 1930 r. Targi Wołyńskie w Równem są jedną z wielu prób w kierunku upłynnienia naturalnych i produkowanych dóbr drogą ożywienia i ułatwienia wymiany. W jakim stopniu powiedzie się ta próba, wykażą dalsze lata, o ile gospodarze tej imprezy będą nieustannie pracować nad pogłębieniem i dostosowaniem jej treści do stwarzanych przez życie wołyńskie problemów. Dziś można jedynie stwierdzić ogromną dydaktyczną rolę Targów Wołyńskich, które równocześnie są wystawą i niejako corocznym przeglądem kultury oraz gospodarczego dorobku Wołynia. Nadto program Targów oprócz wystawy hodowlanej, jarmarków, pokazów, remontu koni i t. p. obejmuje szereg zjazdów, zawodów, konkursów i wszelkiego rodzaju imprezy sportowe.

Targi zwiedzane są tłumnie przez mieszkańców Równego, ludność okolicznych powiatów oraz wycieczki z całego Wołynia. Równe w okresie trwania Targów czerpie dość poważne zyski w różnych postaciach, a miejscowi robotnicy i rzemieślnicy znajdują w tym czasie upragnione zatrudnienie, o które bezskutecznie kołaczą niekiedy w ciągu całego roku.

Dzień otwarcia VI Targów Wołyńskich, które trwają od 16 do 30 września, był wielkiem świętem Równego i całego Wołynia. Otwarcia dokonał p. wojewoda H. Józewski, poczem goście, licznie przybyli z całej Polski i ze wszystkich zakątków Wołynia, zwiedzili pawilony, oprowadzani przez dyrektora Targów p. T. Górnickiego.

VI Targi Wołyńskie przedstawiają się b. dobrze. Pod względem ilości wystawców, ruchu zwiedzających i znaczenia handlowego stoją one już na trzeciem miejscu w Polsce, co stanowi wielki sukces, jeśli się zważy, że są to jedyne w Polsce duże Targi, położone w mieście stosunkowo niewielkiem, nie będącem nawet siedzibą województwa. Tegoroczne Targi obejmują 26 pawilonów zbiorowych i indywidualnych, grupujących około 300 wystawców i rozrzuconych wśród pięknego, cienistego i malowniczo pofalowanego terenu parku ks. Lubomirskich.

Pawilony, dające obraz całej niemal kultury materjalnej i duchowej ziemi wołyńskiej, pomyślane są bardzo estetycznie, łącząc charakter solidnie skonstruowanych, dużych, widnych hal wystawowych z bogatem zastosowaniem momentów dekoracyjnych

Pawilon Związku K. K. O. na Targach Wołyńskich.

regjonalnych. Szczególnie rzuca się w oczy doskonałe usystematyzowanie poszczególnych grup stoisk oraz staranne urządzenie pawilonów indywidualnych, zbudowanych przez poszczególne firmy i instytucje.

Szczególną uwagę zwraca arcy-pomysłowy — jak stwierdza Codzienna Gazeta Handlowa (Nr. 217) — pawilon propagandowy Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie. Pawilon w kształcie olbrzymiej skarbonki skupia uwagę zwiedzających pomysłową koncepcję architektoniczną, materjałem statystycznym i pięknemi plakatami propagandowemi.

Materjał statystyczny ujęto w formę wykresów, obrazujących rozwój wkładów oszczędnościowych we wszystkich K. K. O. w Polsce, osobno w kasach komunalnych na terenie Związku K. K. O., a więc województw centralnych i wschodnich oraz osobno w Kasach województwa wołyńskiego i Komunalnej Kasie Oszczędności w Równem. Barwne plakaty propagandowe, wydane przez Samorządowy Instytut Wydawniczy w Warszawie, a między niemi nowy wielobarwny w opracowaniu Ernesta „Przezorny zbiera oszczędności" — stanowią, obok innych środków propagandowych, doskonałe uzupełnienie całości stoiska.

K. K. O. pow. Rówieńskiego, będąca gospodarzem pawilonu, urządziła stałe dyżury, podczas których urzędnicy Kasy udzielają zwiedzającym infor-

macyj, rozdają „Gazetkę Oszczędnościową“ i specjalne ulotki, wydane z okazji wystawy.

Dzięki tej imprezie zaniedbany pod względem propagandy oszczędności Wołyń, zawdzięczając poparciu i życzliwemu ustosunkowaniu się władz Związku K. K. O., wstępuje w tej dziedzinie na nowe tory. Oby początek ten dał najlepsze wyniki i przyczynił się do krzewienia wielkiej idei oszczędności na urodzajnej i pełnej przyszłości ziemi wołyńskiej.

F. Turczyński.

Centralne banki Kas oszczędności zagranicą

(Dokończenie).

4. *Norwegja.*

Centralny Bank Norweskich Kas Oszczędności (Fellesbanken A/S — sprettet av norske sparebanker) powstał w 1919 roku w Oslo. Kapitał akcyjny Banku wynosi 7.655.000 Kor. i dzieli się na 1531 akcyj po 5.000 Kor. każda. Akcjonarjuszami Banku mogą być tylko kasy oszczędności; sprzedaż akcji może nastąpić tylko za zgodą Dyrekcji. Do Banku przyłączyło się 173 kas oszczędności.

Organami Banku są: Walne zgromadzenie, Rada nadzorcza i Dyrekcja. Dyrekcja składa się z 4 członków, wybranych przez Walne zgromadzenie, oraz jednego lub więcej dyrektorów zarządzających, mianowanych przez samą Dyrekcję lub akcjonarjuszów. Przynajmniej 3 członków Dyrekcji musi być dyrektorami lub wyższymi urzędnikami kas oszczędności, mających siedzibę w pobliżu Oslo.

Z bilansu wynika, że większą część swych aktywów lokuje Bank w papierach państwowych i komunalnych, gdy kredyty hipoteczne i portfel innych papierów wartościowych (listy zastawne, akcje i t. p.) odgrywają rolę nieznaczną.

Norweski Bank kas oszczędności jest przedewszystkiem wspólną centralą pomocy finansowej dla Kas, znajdujących się w trudnej sytuacji. Bilans za rok 1931 wykazał ok. 1 miljona kor. zysków, z czego 100.000 przeznaczono na fundusz rezerwowy, a 306.200 kor. na dywidendę (4%).

Bilans za 1930 rok wykazuje (w milj. kor.):

Aktywa:	
Gotówka w kasie i Banku Emisyjnym . . .	7,5
Natychmiast płatne r-ki w bankach	7,5
Papiery państwowe	12,7
Papiery zagraniczne	4,3
Papiery miejskie i prowincjonalne	8,3
Hipoteki, listy zast., akcje i t. d.	4,8
Weksle, pożyczki i t. d.	31,6
Inne aktywa	2,4
Suma:	79,1
Pasywa:	
Kapitał akcyjny	7,7
Fundusze rezerwowe	0,6
Dywidenda niewypłacona	0,3
Rachunki bieżące	69,2
Czeki w obiegu	0,9
Inne pasywa	0,4
Suma:	79,1

5. *Włochy.*

Instytut włoskich kas oszczędności, podobnie jak Instytut hiszpański, odróżnia się od omówionych wyżej Banków centralnych daleko większym wpływem państwa na operacje czynne. „Instytut Kredytowy Włoskich Kas Oszczędności“ (Istituto di Credito delle Casse di Risparmio Italiane) z nową siedzibą w Rzymie został utworzony w 1921 roku, jako korporacja autonomiczna, podległa nadzorowi państwa (Ministerstwo rolnictwa i lasów). Kapitał zakładowy wynosi 72.975.000 Lirów, dzieląc się na udziały po 5.000 L., które są niepozbywalne. Każda kasa oszczędności odpowiada za zobowiązania Instytutu do wysokości posiadanych udziałów, przyczem poszczególna Kasa może posiadać sumę udziałów najwyżej do 5% swych wkładów. Po dokonanych ustawą z 1927 roku fuzjach, do Banku należy obecnie 100 kas oszczędności. Instytut ma prawo tworzenia oddziałów w miejscowościach, gdzie niema kasy oszczędności.

Organami Instytutu są: 1) Walne zgromadzenie, na którym każda kasa rozporządza liczbą głosów zależną od ilości udziałów (maximum jednak 200 głosów), 2) Rada nadzorcza, składająca się z 11 członków, wybranych przez Zgromadzenie z pośród osób, będących dyrektorami lub wyższymi urzędnikami kas oszczędności, oraz 3) Wydział wykonawczy złożony z 3 osób mianowanych przez Radę. Na czele Wydziału stoi mianowany przez Radę naczelny dyrektor. Zadaniem Wydziału, jest czuwać nad całokształtem działalności Banku; uprawnienia i obowiązki Rady i Walnego zgromadzenia są podobne, jak w innych instytucjach.

Zadaniem Instytutu jest koordynowanie działalności kas oszczędności w związku ze specjalnemi ich zadaniami oraz czynna pomoc w wykonywaniu przez Kasy tych operacyj, jakich wymaga nowe finansowe i gospodarcze położenie kraju. Z tych względów Bank brał niejednokrotnie udział bezpośrednio i na rachunek kas oszczędności w plasowaniu pożyczek na roboty publiczne, partycypował przez pewien czas w różnych konsorcjach dla finansowania wielkich robót meljoracyjno - rolnych, przemysłowych i robót publicznych, angażował się w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej, w konsorcjach kredytu morskiego i meljoracyjno-rolnego, — ogółem na sumę 29 miljonów L. Pozatem Bank brał wybitny udział w „walce o zboże“, w zatrudnieniu bezrobotnych.

Do najważniejszych operacyj bankowych Instytutu należy obrót asygnatami („assegni“) i inkaso weksli. Każda Kasa, biorąca udział w obrocie asygnatami składa w Instytucie papiery wartościowe mniej więcej do wysokości sumy, jaką ma zamiar za pośrednictwem asygnat ciągnąć na Instytut. Asygnaty wypuszczane są w 7-rakich odcinkach od 500

do 50.000 L., obiegają po całym kraju i są płatne w każdej Kasie. Wykupione asygnaty Kasy zwracają Instytutowi celem wyksięgowania i anulacji. Obrót asygnatami posiada więc wiele wspólnego z emisją banknotów, a o jego rozmiarach świadczą cyfry: w 1933 roku obrót wyniósł 2.750.623 sztuk na 5.686.575.500 Lirów. W tymże czasie inkaso objęło 299.045 sztuk weksli na sumę 301.936.687 Lirów.

Obok tego Instytut prowadzi dyskonto weksli, pożyczki w r-ku bieżącym, lombard papierów wart., zakup efektów i t. p. Uderza fakt, że Instytut nie prowadzi pożyczek hipotecznych i emisji listów zastawnych.

Czysty zysk Instytutu, wynoszący w 1933 roku 3.310.000 Lirów, został podzielony w ten sposób, że 10% zgodnie ze statutem przelano na fundusz rezerwowy, 89% na dywidendę (4%), resztę na inne cele.

Bilans za 1933 rok w miljonach Lirów:

Aktywa:	
Kasa i banki	5,3
Papiery	55,3
Weksle (wraz z dyskontem)	66,4
Udziały	29,0
Dłużnicy	94,8
Papiery do inkasa	2,8
Różne pożyczki	23,4
Papiery w depozycie	698,2
Inne aktywa	8,3
Suma:	983,5
Pasywa:	
Kapitał	73,0
Fundusze rezerwowe	5,0
Rachunki bieżące	73,1
Asygnaty w obiegu	96,2
Inne pasywa	732,9
Czysty zysk	3,3
Suma:	983,5

Po obu stronach bilansu stoją odpowiadające sobie 2 równe pozycje dla papierów wart. w depozycie (ok. 700 milj. L.) i dla weksli zredyskontowanych (ok. 5½ milj. L.).

6. Hiszpanja.

„Instytut Kredytowy Hiszpańskich Kas Oszczędności" (Instituto de Credito de las Cajas Generales de Ahorro) utworzony w 1933 roku w Madrycie, oparty został na wzorach włoskich. Stanowi więc autonomiczną korporację i podlega nadzorowi państwa (Ministerstwo finansów i pracy). Kapitał w wysokości 50 miljonów Pesetów dzieli się na udziały po 5.000 Pesetów, które mogą nabyć tylko Kasy, należące do Związku hiszpańskich kas oszczędności. Najwyższa suma udziałów na Kasę wynosi 5% jej wkładów. Udziały mogą być przedmiotem tranzakcji tylko między Kasami. Instytut ma prawo zakładania oddziałów.

Organami Instytutu są: 1) Walne zgromadzenie ze zwykłemi uprawnieniami, przyczem ilość głosów zależy od ilości udziałów, 2) Rada nadzorcza, wybrana przez Zgromadzenie, wraz z komisarzem rządowym, mianowanym na czas nieograniczony, 3) Dyrekcja, złożona z 5 — 10 członków wybranych przez Zgromadzenie; Dyrekcja, wybiera z pośród siebie prezesa i wiceprezesa, zwołuje Walne zgromadzenie, decyduje o pożyczkach, kredytach i lokatach, o sprawach personalnych, o wysokości stopy procent. Wykonanie postanowień powyższych trzech organów i sporządzanie rocznego sprawozdania należy do dyrektora zarządzającego.

Celem Instytutu jest udzielanie pomocy kredytowej kasom członkowskim, dla zwiększenia ich aktywności wzgl. wyjścia z trudności płatniczych. Obok tego Instytut ma następujące zadania, które uwypuklają jego ścisłą łączność z interesem państwa: współdziałanie i koordynacja środków w dziele odbudowy kraju, nabywanie na rachunek kas papierów wart. i udział w emisji pożyczek państwowych, ułatwianie obiegu płatniczego między kasami i ich klientelą, emisja papierów na podkład kapitałów własnych w granicach i na warunkach statutowo określonych. Wreszcie Instytut udziela pożyczek hipotecznych i poręczonych oraz w porozumieniu z Bankiem Hiszpańskim lombarduje papiery państwowe, komunalne i przemysłowe.

Z czystego zysku 5% idzie na tworzenie rezerw, dopóki nie osiągną 10% zobowiązań. Z pozostałej sumy wydziela się dywidendę w maximalnej wysokości 6% kapitału zakładowego, reszta idzie na dalszą konsolidację.

Brak jeszcze sprawozdań i bilansów tej młodej instytucji, skutkiem czego nie możemy podać cyfr, dotyczących działalności Instytutu.

Na zakończenie tego przeglądu podajemy poniżej tablicę porównawczą bilansów omówionych instytucyj, oczywiście w grubem przybliżeniu, gdyż niedostateczność materjałów, różnice w nomenklaturze i systemach bilansowania, łączenie pojedyńczych pozycyj w sprawozdaniach poszczególnych Banków uniemożliwiają wszelką dokładność. Dla łatwiejszego porównania odnośne cyfry podajemy w procentach (p. str. 262).

Dla wyjaśnienia nadmieniamy, że dla Hiszpanji brak danych bilansowych. W bilansie Instytutu włoskiego wyeliminowano pozycję depozytu papierów wart., która po obu stronach wynosi ok. 70% sumy bilansowej. Niski stan gotowizny Instytutu włoskiego tłumaczy się częściowo obiegiem asygnat, z których pozostałość (ok. 33%) figuruje w pasywach. W pozycjach „Efekty" mieszczą się sumy pożyczek, które dla Czechosłowacji wynoszą 9,8% i dla Niemiec 49,07% tej pozycji. Sumy lombardu, mieszczące się w tejże pozycji, są minimalne poza Norwegją, gdzie wynoszą ok. 24,27%. Duża cyfra wierzytelność w r-ku bież. dla Czechosłowacji tłumaczy się tem, że odnośny bilans pochodzi z roku kryzysowego 1931, w którym było większe zapotrzebowanie Kas na te kredyty. Podobnie naprężona sytuacja była we Włoszech, dlatego i tu pozycja ta jest znaczna. Małej pozycji „wierzyciele" we Włoszech odpowiada większy odsetek w pozycjach „czeki" i „inne pasywa". Dużą pozycję „pożyczki długoter-

	Czechosłowacja (1931)	Niemcy (1934)	Finlandja (1933)	Norwegja (1930)	Włochy (1933)
Aktywa:					
Kasa, r-ki w bankach i t. d. . . .	4.95	4.15	14.27	18.97	1.80
Czeki, weksle i t. d.	3.39	36.22	49.79	15.42	22.50
Efekty (pożyczki i lombard) . . .	34.69	53.42	25.57	62.35	22.17
Udziały	0.33	0.10	—	—	9.77
Wierzytelności w rach. bieżących	53.18	3.18	0.02	—	32.10
Inne aktywa	3 46	2.93	10 35	3.26	11.66
	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Pasywa:					
Kapitał	6 52	1.57	10.45	9.67	24.73
Rezerwy i fundusze	2.97	0.70	3.40	0.79	1.67
Wierzyciele w r-ku bież. wkłady i t. d.	79.87	53.36	80.93	87.48	24.80
Pożyczki długoterminowe	9.82	41.50	—	—	—
Czeki i t. p. w obiegu	—	—	4.22	1.14	32.67
Zysk wzgl. dywidenda	0.64	0.17	0.80	0.40	1.10
Inne pasywa	0.18	2.70	0.20	0.52	15.03
	100 00	100.00	100.00	100.00	100.00

minowe“ w Niemczech należy położyć głównie na karb pożyczek komunalnych.

* * *

W ten sposób wyczerpaliśmy ten krótki opis organizacji i działalności Centralnych banków kas oszczędności w krajach, gdzie one już istnieją i prowadzą swoją działalność. Dla pełności obrazu należy wspomnieć, że w wielu państwach czynione są próby, albo utworzenia analogicznych instytucyj bankowych (np. w Danji), albo też instytucyj opartych na mniej lub więcej nowych podstawach (np. Szwecja, niektóre stany Ameryki). Te ostatnie instytucje jednak mają już charakter węższy — wspólnych funduszów gwarancyjnych kas oszczędności, jak to ostatnio miała miejsce u nas w Polsce. Dodać również należy, że utworzenie Centralnego banku kas oszczędności jest zbyteczne w tych krajach, gdzie państwo samo przejęło administrację zebranemi przez Kasy funduszami. Typowym przykładem jest tu „Caisse des Dépôts et Consignations“ we Francji, prowadząca właściwie wszystkie operacje czynne kas francuskich.

B. O.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

W dniu 26 września b. r. Związek wysłał do zrzeszonych K. K. O. okólnik Nr. 30, który zamieszczamy w streszczeniu.

1. Powiadamiamy, że na skutek naszej interwencji Zarząd Główny L. O. P. P. wydał zarządzenie, aby placówki L. O. P. P. nie wycofywały bez rzeczywistej potrzeby wkładów, ulokowanych w K. K. O. z tem zastrzeżeniem, że K. K. O. będą zawiadamiały miejscowe placówki L. O. P. P. o dokonywanych na ich r-kach zmianach stanu finansowego.

2. W dniu 12 września r. b. upłynął termin wykonania naszego okólnika Nr. 26 w sprawie nadesłania kwestjonarjuszy osobowych członków Dyrekcji (Zarządu) K. K. O.

Kasy, które nie wykonały dotychczas naszego polecenia, powinny bezzwłocznie nadesłać wspomniane kwestjonarjusze, z uwagi na konieczność złożenia przez nas sprawozdania Ministerstwu Skarbu z dołączeniem odpowiednich wniosków w sprawach personalnych.

Do każdego kwestjonarjusza muszą być dołączone wszystkie załączniki, wymienione na str. 4 tegoż kwestjonarjusza. Gdyby którykolwiek z tych dokumentów nie mógł być dołączony, należy uzasadnić przyczynę niezałączenia odpisu danego dokumentu.

Zwraca się uwagę Dyrektora zarządzającego i jego zastępców, że ścisłe i natychmiastowe wykonanie powyższego polecenia Związku K. K. O. leży we własnym ich interesie, w przeciwnym bowiem razie z przykrością zmuszeni bylibyśmy w stosunku do osób, nie stosujących się do naszego polecenia, wyciągnąć odpowiednie konsekwencje.

3. Nadsyłane przez niektóre Kasy bilanse miesięczne, kwartalne oraz roczne są sporządzane niezgodnie z obowiązującą instrukcją bilansową, nadto szereg K. K. O. nie nadsyła wspomnianych bilansów w określonej ilości egzemplarzy, względnie nadsyła z przekroczeniem przewidzianego przepisami terminu, co uniemożliwia n/Związkowi dokładne i terminowe sporządzanie danych statystycznych oraz sprawozdań, przeznaczonych dla centralnych Władz Państwowych.

W związku z powyższem polecamy dokładne przestudjowanie instrukcji bilansowej i nadsyłanie

nam bilansów, sporządzonych zgodnie z omawianą instrukcją bilansową oraz w ilości i terminie przepisanym.

4. Nawiązując do naszego okólnika Nr. 29, komunikujemy, że tabela urzędowa wylosowanych premij do obligacyj 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej 1935 r. I Em. została w formie załącznika ogłoszona w Monitorze Polskim Nr. 214.

5. Stwierdziliśmy, że kilka K. K. O., nie przestrzegając przepisów prawnych o dopuszczalnej wysokości zadłużenia związków samorządowych, udziela nowych pożyczek samorządom terytorjalnym z przekroczeniem normy ustawowej i wbrew zarządzeniom Min. Skarbu, zamieszczonym w okólniku n/Związku z dnia 13 grudnia r. ub. Nr. 31.

W stosunku do kierowników Kas, nie przestrzegających wspomnianej wyżej normy będziemy zmuszeni postawić odpowiednie wnioski Panu Ministrowi Skarbu.

6. W dniu 31 października przypada doroczne święto Międzynarodowego Dnia Oszczędności. Przypominając o tem, zarazem wzywamy wszystkie zrzeszone Kasy Oszczędności do należytego przygotowania obchodu wspomnianej uroczystości. Zechcą Kasy zawczasu opracować szczegółowo program obchodu oraz zaopatrzyć się w dostateczną ilość materjału propagandowego, przytem, jeśli chodzi o materjał propagandowy, polecamy uwadze Kas prospekty, jakie wszystkim K. K. O. zostały rozesłane przez Samorządowy Instytut Wydawniczy. Wielką wagę przywiązujemy do akcji lokalnych Komitetów Propagandy Oszczędności, zorganizowanych i działających na zasadach regulaminu, którego wzór zamieściliśmy w Nr. 10 „Oszczędności“ z r. ub.

7. Komunikują nam z szeregu K. K. O. o otrzymaniu oferty od firmy Trio - Film w Warszawie w sprawie realizacji filmu propagandowego. Dla porządku zaznaczamy, że dotychczas Związek nasz ze wspomnianą wytwórnią żadnego porozumienia nie zawierał i do czasu uzyskania od naszego Związku w tym przedmiocie jakichkolwiek wskazówek, nie radzimy Kasom angażowania się wobec przedsiębiorstw filmowych.

Z poważaniem
Dyrektor Związku
(—) *J. Rożkowski.*

Kronika ustawodawcza i sądowa

WAŻNIEJSZE USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

ogłoszone w Dzienniku Ustaw w miesiącu lipcu i sierpniu 1935 r.

Dz. Ust. Nr. 47,

poz. 319. Ustawa z dnia 8 lipca 1935: Ordynacja wyborcza do Sejmu;

poz. 320. Ustawa z dnia 8 lipca 1935: Ordynacja wyborcza do Senatu;

poz. 321. Ustawa z dnia 8 lipca 1935: o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej.

Dz. Ust. Nr. 48,

poz. 324. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 lipca 1935: Regulamin do zgromadzenia okręgowego;

poz. 325. Rozporządzenie Min. Spraw Wewn. z dnia 11 lipca 1935 o spisach wyborców do Sejmu;

poz. 326. Rozporządzenie Min. Spraw Wewn. z dnia 11 lipca 1935. o spisach wyborców do Senatu.

Dz. Ust. Nr. 49,

poz. 327. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1935 o wyborach do Sejmu;

poz. 328. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1935 o wyborach do Senatu.

Dz. Ust. Nr. 50,

poz. 336. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 12 czerwca 1935 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 10 marca 1932 o spłacie zaległości podatkowych.

Dz. Ust. Nr. 52,

poz. 340. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 lipca 1935: w sprawie wykonania ustawy o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego.

Dz. Ust. Nr. 54,

poz. 353. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1935 o ulgach w spłacie zaległości z tytułu ubezpieczeń społecznych;

poz. 355. Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 19 lipca 1935 o sposobie dokonywania zgłoszeń i uiszczania składek za pracowników, podlegających tylko ubezpieczeniu od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych z wyjątkiem pracowników rolnych;

poz. 356. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 lipca 1935 w sprawie wypuszczenia 6% Pożyczki Inwestycyjnej.

Dz. Ust. Nr. 56,

poz. 363. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 15 lipca 1935: w sprawie zniesienia poboru 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego.

Dz. Ust. Nr. 57,

poz. 371. Rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Skarbu z dnia 20 lipca 1935 o umarzaniu nieściągalnych opłat na Państwowy Fundusz Drogowy;

poz. 372. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 25 lipca 1935 o należnościach za rozparcelowane grunty państwowe.

Dz. Ust. Nr. 61,

poz. 393. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 6 sierpnia 1935 o zasadach i warunkach konwersji na pożyczki długoterminowe pożyczek krótkoterminowych, udzielonych związkom samorządowym przez Bank Gospodarstwa Krajowego, oraz zaległych rat, odsetek, prowizyj, kosztów i innych należności ubocznych z tytułu tak krótkoterminowych, jak i długoterminowych, udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego i banki komunalne.

Dz. Ust. Nr. 64,

poz. 404. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 7 czerwca 1935 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu o opłatach stemplowych.

Kronika krajowa

P. Minister Zawadzki o zasadach polskiej polityki gospodarczej.

W toku dyskusji nad sprawozdaniem z prac Komitetu Ekonomicznego i Finansowego Ligi Narodów p. Minister Zawadzki wygłosił przemówienie na temat stanowiska Polski wobec aktualnych zagadnień gospodarki i finansów świata. Poniżej podajemy za Gazetą Polską przemówienie p. Ministra w skróceniu:

„Konieczność zaradzenia wspólnym trudnościom w drodze współpracy międzynarodowej uznana jest przez wszystkich — mówił Minister Zawadzki. — Czy jednak moglibyśmy już teraz usiłować uruchomić plan akcji międzynarodowej dla przywrócenia w świecie normalnej wymiany w dziedzinie towarów, usług i kapitałów? Jeżeli chodzi o moje zdanie, uważam, że tak szeroko ujęta próba byłaby jeszcze niestety przedwczesną".

Min. Zawadzki omówił następnie przeszkody, stojące na drodze normalizacji stosunków gospodarczych, stwierdzając, że niezbędny jest ze strony wielu państw poważny wysiłek dla osiągnięcia równowagi gospodarczej. Za jeden z zasadniczych elementów, prowadzących do tego celu, Min. Zawadzki uważa osiągnięcie równowagi budżetu państwowego. Twierdzi on, że na podstawie spostrzeżeń ostatnich 5-ciu lat można wywnioskować, że niezrównoważone budżety często prowadziły poprzez wpływ na politykę monetarną państw do wydania przez nie zarządzeń, krępujących handel międzynarodowy.

„Zdajemy sobie sprawę — mówił dalej Min. Zawadzki — że w obecnych warunkach równowaga budżetowa przestaje być jedynie sprawą czysto fiskalną, lecz, że jest ona ściśle związana z całem gospodarstwem kraju i że wymaga szeregu decydujących pociągnięć w dziedzinie gospodarczej. Wydaje się, że wszystko, co można i trzeba zrobić w tej dziedzinie, a mianowicie nacisk na koszty produkcji, na koszty utrzymania i na ceny detaliczne, aczkolwiek jest to trudne i niepopularne, nietylko ułatwi ożywienie stosunków handlowych, ale będzie z kolei w wielkim stopniu ułatwione przez ich poprawę".

Następnie Minister przechodzi do krótkiego omówienia zasad polityki finansowej i gospodarczej Polski, prowadzonej konsekwentnie od początku kryzysu. Minister stwierdza zmniejszenie wydatków państwowych o ⅓ i wyraża przekonanie, że w roku przyszłym osiągnięta będzie w Polsce całkowita równowaga budżetowa. Dzięki tej polityce bez uciekania się do ograniczeń dewizowych Polska utrzymała stałą walutę i jest zdecydowana nadal ją utrzymać. Minister podkreśla, że mimo różnych przeszkód, stawianych na drodze eksportu polskiego, Polska lojalnie wywiązywała się i wywiązuje ze swych zobowiązań finansowych wobec zagranicy.

W dziedzinie polityki handlowej Polska zmuszona była na kontyngenty odpowiadać kontyngentami, lecz jest im zasadniczo przeciwna, podobnie, jak układom clearingowym.

„Jeżeli w tak trudnej sytuacji mogliśmy uniknąć daleko idących zarządzeń restrykcyjnych, jeżeli mogliśmy nigdy nie stawiać przeszkód w dokonywaniu płatności wobec zagranicy, jeżeli z drugiej strony możemy skonstatować od dwuch lat pewne ożywienie gospodarcze, mniejsze może, niż w innych krajach, ale stwarzające mocne podstawy dalszej poprawy, śmiem twierdzić, że nasza polityka, mająca na celu równowagę budżetową, zniżkę kosztów produkcji i utrzymania oraz ulżenie ciężarów długów, nie była najgorsza. Skądinąd daje ona rządowi polskiemu całkowitą swobodę działania i pozwala mu kierować się w swych decyzjach wyłącznie względami interesu publicznego".

„Jeżeli poprawa gospodarcza w Polsce nie jest tak wyraźna, jak tego należało oczekiwać, to przyczyny tego leżą w trudnościach, na które napotyka nasz handel zagraniczny, a mianowicie: w kontroli dewiz, w prohibicyjnych cłach, w kontyngentach i clearingach, stosowanych przez większość naszych kontrahentów. Polityka ta, wobec której zajęliśmy jedynie stanowisko obronne, przynosi nam tylko straty. Toteż gorąco sobie życzymy, aby była ona porzucona. Kraj nasz nietylko pragnie, ale jest także całkowicie zdolny do uczestniczenia w wysiłkach międzynarodowych dla przywrócenia większej swobody w stosunkach gospodarczych między krajami. Dlatego też gotowi jesteśmy uczestniczyć w każdej inicjatywie, mającej ten cel na widoku i przyczynić się do niej z naszej strony pod warunkiem jednak, że — jak to sformułował Minister Bonnet — swoboda ta będzie przywrócona we wszystkich dziedzinach międzynarodowych stosunków gospodarczych. Uważaliśmy za grubą omyłkę usiłowanie przywrócenia liberalizmu, ograniczonego do wymiany pewnej kategorji towarów, np. wyrobów przemysłowych, bez jednoczesnego uwolnienia od przeszkód wymiany płodów rolnych. Podobnie nie sposób byłoby ograniczyć się do przywrócenia wolności jedynie w zakresie wymiany towarowej. Obroty kapitałów i usług, t. zn. pracy ludzkiej, również powinny być uwolnione od narzuconych im ograniczeń. Gospodarstwo stanowi całość, w której wszystkie elementy są współzależne. To też błąd, polegający na rozłączeniu ich i oddzielnem traktowaniu, doprowadziłby nas jedynie do najcięższych zawodów".

Podkreśliwszy raz jeszcze, że odbudowa gospodarki światowej możliwa jest jedynie przez pracę na wszystkich odcinkach, Minister stwierdza, że porozumienia między poszczególnemi krajami, które nawewnątrz zrealizowały niezbędne po temu warunki, mogą znakomicie przyczynić się do poprawy sytuacji i przybliżyć chwilę, w której będzie można przystąpić z widokami powodzenia do wysiłków w płaszczyźnie międzynarodowej. Te porozumienia Minister Zawadzki rozumie w sensie traktatów handlowych, zmierzających do zwiększenia obrotów handlowych między krajami. Dlatego też ze szczerem zadowoleniem wita Min. Zawadzki oświadczenie Min. Bonnet'a o gotowości Francji wkroczenia na drogę bardziej liberalnej polityki handlowej i oświadcza, że rząd polski gotów jest rozpocząć na tej podstawie rokowania, mające na celu rozwój stosunków gospodarczych między Polską a innemi krajami.

Na zakończenie Min. Zawadzki oświadczył, co następuje:

„Żyjemy, niestety, w epoce, kiedy cuda są rzadkie. Jeżeli chodzi o mnie, nie wierzę w genjalne systemy, któreby mogły uwolnić nas od wysiłków i poświęceń, wierzę natomiast, że stały wysiłek i cierpliwa praca na terenie wewnętrznym i międzynarodowym są wprawdzie powolnym, lecz pewnym sposobem ostatecznego przezwyciężenia trudności i zła, z jakiemi borykamy się już szósty rok".

Mowa Min. Zawadzkiego wysłuchana była przez licznych uczestników posiedzenia Komisji z dużem zainteresowaniem.

Wycieczka krajoznawcza jako premja za oszczędność.

W Nr. 15 „Oszczędności" w notatce p. t. Inicjatywa propagandowa wspomnieliśmy, że K. K. O. pow. Konińskiego zorganizowała w czerwcu r. b. na własny koszt wycieczkę do Poznania, w której wzięli udział uczniowie szkół, posiadających szkolne kasy oszczędności, afiljowane przy K. K. O. Obecnie zamieszczamy fotografję grupową wycieczki na stopniach Teatru Wielkiego w Poznaniu oraz krótki opis wycieczki według „Głosu Konińskiego":

Dnia 8 czerwca r. b. Komunalna Kasa Oszczędności w Koninie z inicjatywy p. Dyrektora E. Bartosika zorganizowała wycieczkę krajoznawczą do Poznania. W wycieczce brała udział młodzież konińskich szkół powszechnych i gimnazjum, oszczędzająca w Szkolnych Kasach Oszczędności, posiadających wkłady oszczędnościowe w miejscowej K. K. O. Wycieczka ta, zorganizowana w celu propagowania wśród młodzieży oszczędności, spełniła w zupełności swe zadanie, dając dziatwie szczere zadowolenie i umacniając ją w dalszem wytrwałem oszczędzaniu.

O godz. 7-ej rano wyruszył autobus, uwożący młodocianych wycieczkowiczów do celu wycieczki t. j. do Poznania. Po drodze wycieczka zatrzymała się na krótko w Słupcy, gdzie oglądano pomnik poległych i miejscowy Oddział K. K. O. pow. Konińskiego. Około godz. 11 wycieczka wjechała w mury grodu Przemysława. Po zatrzymaniu się na Starym Rynku, wycieczka wyruszyła na zwiedzanie miasta. Udano się więc najpierw do słynnej katedry poznańskiej, mieszczącej w swych murach piękną „złotą kaplicę" z sarkofagami królów — założycieli państwa: Mieczysława i Chrobrego. Po zwiedzeniu katedry, młodzież ochoczo wyruszyła na dalsze zwiedzanie, kierując się na Plac Wolności do Muzeum Wielkopolskiego, po drodze obserwując z zainteresowaniem ruch wielkomiejski, piękne składy i różnobarwną publiczność. Muzeum wywołało wśród dziatwy żywe zainteresowanie, oglądano ciekawe eksponaty, wypytując o znaczenie historyczne różnych rzeczy, z czcią przyglądając się pamiątkom naszej przeszłości narodowej.

Wyruszono następnie do Zamku, który swoją kolumnadą sal i krużganków, swym ogromem i wspaniałością urządzenia wewnętrznego, wywarł na młodzieży imponujące wrażenie.

Po zwiedzeniu Zamku i obejrzeniu gmachu Uniwersytetu, ruszono z wesołym gwarem na obiad, ażeby nabrać sił do dalszej wędrówki. Po obiedzie ,młodzież wybuchem radości przyjęła zapowiedź p. kierownika wycieczki, że udajemy się do Zoologu. Przybywszy na miejsce, dziatwa rozbiegła się grupami po ogrodzie, z podziwem oglądając zamorskie zwierzęta, a już specjalnem powodzeniem pod tym względem u dziatwy cieszyły się małpy, wywołując u młodych wycieczkowiczów salwy śmiechu. Młodzież poprostu nie chciała opuścić ogrodu, dopiero zapowiedź, że pójdziemy do ogrodu botanicznego a stamtąd do teatru marjonetek, poskutkowała.

Dziatwa ze szczerem zainteresowaniem oglądała osobliwości ogrodu botanicznego, niewidziane nigdy egzotyczne rośliny.

Następnie udano się do teatru marjonetek, który wzbudził w młodych wycieczkowiczach wielkie zainteresowanie i bardzo się podobał, zostawiając przyjemne wrażenie jako widowisko, będące ostatnią atrakcją i miłem zakończeniem ciekawego pobytu w Poznaniu.

Po ostatniej pożegnalnej przechadzce po Poznaniu, wsiedliśmy do auta, ażeby udać się w drogę powrotną do domu. Droga do Konina przeleciała jak jeden moment, skracana opowiadaniem przeżytych wrażeń.

Po przybyciu do Konina, późnym wieczorem, wycieczkowicze porozchodzili się do domów na odpoczynek po dniu pełnym wrażeń.

Wycieczka ta była nagrodą dla dzieci, oszczędzających w Szkolnych Kasach K. K. O. i będzie niewątpliwie zachętą dla wszystkich szkół na terenie pow. konińskiego. Podnieść przytem należy ten rodzaj działalności K. K. O. w Koninie, bo nie tylko przyczynia się on do propagandy oszczędności wśród dziatwy szkolnej, ale ułatwia młodzieży zwiedzanie ojczystego kraju, tej młodzieży, która niejednokrotnie do późnych lat niema sposobności poznać pamiątek w większych miastach swego kraju.

Co budujemy za Pożyczkę Inwestycyjną?

Ogółem — jak wiadomo — z Pożyczki Inwestycyjnej, wynoszącej globalnie 152 milj. zł., przeznaczono na rozbudowę w bieżącym roku 110 milj. zł. Ponieważ pożyczka jest spłacana ratami, do dnia 1-go września b. r. wpłynęło na jej poczet 80,5 milj., a więc więcej, aniżeli połowa, reszta zaś wpłacana jest ratami, przeciętnie po 13 milj. zł. miesięcznie.

Cała pożyczka w kwocie 152 milj. zł. została już — zgodnie z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów — rozdysponowana na budowy i inwestycje, nieprzewidziane w budżecie państwowym.

Z sumy tej przyznano 50 milj. zł. na roboty drogowe, na który to cel przewiduje dwuletni program budowy dróg 120 milj. zł. (z podatków państwowych, samorządowych i innych źródeł).

Z pozostałej kwoty z Pożyczki Inwestycyjnej przeznaczono 25 milj. zł. na roboty wodne, 25 miljonów na zatrudnienie bezrobotnych w obrębie samorządów i w dziedzinie budownictwa państwowego, a 12 milj. na prace inwestycyjne w rolnictwie ,a więc na meljoracje, osuszanie błot i t. d. Około 32 milj. zł. przeznaczono na rozbudowę Gdyni oraz na prace elektryfikacyjne i wreszcie pozostałe 8 miljonów na różne inne cele, głównie w zakresie budownictwa państwowgo.

Jakkolwiek efektywne wypłaty z pożyczki inwestycyjnej wyniosły do 1-go września b. r. tylko 62 milj. zł. — to jednakowoż zapewne cała przewidziana na rok bieżący kwota, t. j. 110 milj., zostanie wyczerpana, gdyż wypłaty są uskuteczniane w miarę postępu robót, z których spora liczba jeszcze w tym sezonie posunie się znacznie naprzód.

Pożyczka Inwestycyjna ma dla naszego organizmu gospodarczego pośrednio jeszcze i to dodatnie znaczenie, że inwestycja kapitałów w budowę szos, domów, rzek, portu i t. d.,

równocześnie ożywia cały szereg dziedzin przemysłu kluczowo z budownictwem związanych.

Potwierdzeniem tego jest świeżo ogłoszone sprawozdanie Instytutu Badania Konjunktur i Cen, z którego wynika w porównaniu do roku ubiegłego znaczne ożywienie różnych gałęzi przemysłu.

Wreszcie dzięki Pożyczce Inwestycyjnej udało się w bieżącym roku zatrudnić bezmała 60 tys. robotników więcej, aniżeli w 1934 r.

Wszystkie te dane przemawiają bardzo wymownemi cyframi do przekonania każdego o doniosłości znaczenia Pożyczki Inwestycyjnej dla naszego życia gospodarczego.

Wiadomości zagraniczne

Księga pamiątkowa III Międzynar. Kongresu Oszczędności.

Jak nas informuje Międzynarodowy Instytut Oszczędności w Medjolanie, znajduje się obecnie w druku francuskie wydanie urzędowych materjałów Kongresu Międzynarodowego Oszczędności, który się odbył w dniach 20 — 25 maja r. b. w Paryżu. Wydawnictwo, noszące tytuł „Actes Officiels du III-ème Congrès International de l'Epargne", zawierać będzie następującą treść:

1. Referaty narodowe poszczególnych krajów i referaty generalne na każdy z tematów, omawianych na Kongresie;
2. Sprawozdanie z zebrań, przemówień, dyskusji i t. d. Kongresu;
3. Wnioski i rezolucje, przyjęte przez Kongres;
4. Całkowitą listę uczestników Kongresu z poszczególnych krajów i instytucyj;
5. Liczne fotografje uczestników, wystawy i t. p. manifestacyj związanych z Kongresem;
6. Rzeczowy wykaz treści według omawianych spraw.

Wydawnictwo, które stanowi prawdziwą Encyklopedję oszczędności i kas oszczędności w 1935 r., a jednocześnie wierną pamiątkę z Kongresu, wyjdzie w formacie 17 × 24 cm., w oprawie płóciennej ze złotemi napisami, w objętości ok. 1300 stron.

Cena subskrypcyjna wynosi Lirów 100. — Zamówienia przyjmuje: Institut International de l'Epargne, Via Monte di Pietà, 11 — **Milano.**

Stopa procentowa od wkładów i kredytów zagranicą.

Referaty, nadesłane na III Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy w Paryżu, zawierają ciekawe dane, dotyczące stopy procentowej w różnych krajach.

W Niemczech stopa procentowa od wkładów wynosi 3,5%, a przy kredytach udzielanych 5%. W Austrji najwyższa ustawą dopuszczona stopa wynosi 3%, przy pożyczkach zaś przeważnie 6,5%. We Włoszech stopa procentowa od wkładów waha się między 3 — 4%, a przy kredytach w granicach 5,5 — 7%. W Rumunji stopa od wkładów wynosi 3½%, od kredytów zaś 7—9%. W Stanach Zjednoczonych płaci się od wkładów przeważnie 3%, a pobiera od kredytów ok. 6%. We Francji stopa procentowa od wkładów w kasach oszczędności z gwarancją komunalną wynosi 3,5%, zaś oprocentowanie pożyczek hipotecznych (w Alzacji i Lotaringji) 6%. Wreszcie w Belgji kasa oszczędności płaci od wkładów poniżej 20.000 fr. 3%, od wkładów wyższych — 2%, pobiera zaś od pożyczek hipotecznych najczęściej 6,5%.

Oszczędność szkolna w Szwecji, Norwegji i Danji.

Ostatnio Szwecja zastosowała z powodzeniem nowy sposób propagandy oszczędności wśród młodzieży — jest to „Skarbonka wakacyjna". Okres wakacyj przysparza nieraz młodzieży szkolnej okazji do drobnych dochodów, i żeby właśnie te pieniądze indywidualnie zdobyte nie zostały lekkomyślnie wydane, p. Jönsson, członek Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędności, pionier oszczędnictwa w Szwecji, przyczynił się do wprowadzenia i rozpowszechnienia tych skarbonek. Wykonywane one są z taniego materjału (jako służące na 1 okres) i ozdabiane kolorowemi obrazkami, by się dzieciom bardziej podobały. W tym roku 48 K. O. rozdało już 131.525 „skarbonek wakacyjnych", a np. Kasa Oszczędności w Upsali w 1933 r. zebrała 10.043 Koron na 4.033 skarbonek, co wynosiło przeciętnie na skarbonkę 2,49 Koron.

Innym również poczytnym środkiem propagandy oszczędności jest czasopismo „Grosz przynosi szczęście" — redagowane od 1926 r. pod kierunkiem Związku szwedzkich K. O. Pismo to pomieszcza w formie opowiadań, bajek, opisów z życia, pisanych prozą lub wierszem, rysunków i ilustracyj bogaty materjał zarówno pouczający, jak i rozrywkowy. Jest to obecnie w Szwecji najbardziej rozpowszechnione pisemko wśród młodzieży. I charakterystycznem jest, że Kasy, które rozdają je stale, wykazały od 1.I.1927 r. wzrost wpływów z oszczędności szkolnych o 516%, Kasy, które tylko przy pewnych okazjach rozdają — 297%, a te, które wcale nie rozdają, tylko 188%.

W Norwegji za wzorem Szwecji mają wprowadzić „skarbonki wakacyjne". W kraju tym wielką rolę odgrywają szkolne kasy oszczędności. Pierwsza z nich powstała już 1871, a najbardziej rozwinęły się pod koniec stulecia. Kasy te współpracują w większości z Kasami Oszczędności, a niektóre z nich z prywatnemi bankami akcyjnemi. W dniu 1.I.34 210 K. O. było w stałym kontakcie ze szkolnemi kasami oszczędności. W 1931 r. ju. 124.000 uczni bierze żywy udział, a oszczędności ich wynoszą 5,7 mil. Koron, wobec czego przypada przeciętnie na każdego ucznia 17 koron w okręgach wiejskich, a 54 Kor. w okręgach miejskich. Od 1871 do 1933 ogółem szkolne kasy oszczędności wykazały wpływ 27 miljonów Koron.

Danja propaguje oszczędność wśród młodzieży dwoma sposobami: sprzedażą znaczków oszczędnościowych i organizacją szkolnych kas.

Już od 1882 istnieje „Dansk Sparemaerka - Kasse", służąc przedewszystkiem drobnym wkładcom, emitując i sprzedając znaczki po 5 i 10 öere. System ten rozpowszechnił się szybko w całym kraju, a w 1886 został stworzony specjalny oddział dla młodzieży szkolnej. Pozdawano książeczki oszcz. i znaczki oszcz. wartości 2 öere. Uczniowie jednak mogą rozporządzać zaoszczędzonym groszem dopiero po ukończeniu względnie z chwilą opuszczenia szkoły. Znaczki te szkoły kupują w K. O.

Podobnie współpracuje z miejscowemi kasami oszczędności organizacja „De danske Skolesparekasser", założona w 1913 roku. Raz na tydzień obnosi się skarbonki po klasach, dzieci składają swe oszczędności, a nauczyciele wpisują sumy te do książeczek. Wpłacanie sum do K. O. uskutecznia się co miesiąc, a %% są dopisywane półrocznie. Gdy uczeń wychodzi ze szkoły, wymienia szkolną książeczkę oszczędności na zwykłą.

Obydwa te systemy wykazały i wykazują nadal wspaniałe rezultaty. I tak w 1923 r. oszczędności zebrane przez te dwie organizacje wynosiły 557.000 Koron, w 1928 — 949.000

Koron, a w 1933 już 1.411.000 Koron. Jeszcze bardziej wymowną jest ilość szkół, propagujących w ten sposób oszczędność, na 4000 istniejących w 1930 — 1100 szkół brało czynny udział, a w 1934 — 2300. Danja przywiązuje wielką wagę do oszczędnictwa szkolnego. Zwiększono nakład dziennika dla dzieci „Sparegrisen". W maju ukazało się 131.162 egzemplarzy tego pisma, które rozkupiło 63 K. O., inny numer, który ukazał się w grudniu w 160.357 egzemplarzach, był rozdany przez 93 Kasy Oszczędności.

Szkolenie pracowników kas oszczędności w Niemczech.

Między 23 — 25 majem Szkoła Nauk Administracyjnych w Aschersleben zorganizowała drugi specjalny kurs dla pracowników kas oszczędności i kas żyrowych ze specjalnem uwzględnieniem ich organizacji oraz wprowadzonych inowacyj w administracji komunalnej.

Związek Kas Oszczędności Dolnego Śląska urządził w dniach 3 — 5 czerwca we Wrocławiu kurs specjalny dla dyrektorów, rewidentów i pracowników Kas. 100 Kas Dolnego i Górnego Śląska, ich oddziały oraz 2 oddziały Banku Komunalnego Dolnego Śląska wysłały na ten kurs 133 pracowników i urzędników. Wykłady obejmowały nowe prawo z 1934 roku o instytucjach kredytowych, kontrolę kredytu oraz wpływ kontroli dewiz na kasy oszczędności.

Związek Niemieckich Kas Oszczędności i Organizacji Żyrowej w porozumieniu z biurem „Porad przy wyborze zawodu niemieckiego Frontu Pracy" (Grupa korporacyjna „Banków i K. O.") zorganizował w letnim okresie 17 wykładów i wieczorów dyskusyjnych na temat „Kasy Oszczędności". Program tych prac obejmował: 1) podstawy prawne i administracyjne organizacji kas oszczędności i żyrowych w Niemczech, 2) rola i znaczenie ekonomiczne K. O., 3) gospodarka administracyjna K. O., 4) Pewność i kontrola kredytów K. O.

STATYSTYKA

Wkłady w instytucjach kredytowych na dzień 30-VI. 1935 r. według danych G. U. S.

Miljony złotych.

Nazwa instytucji / Rodzaj wkładów	1931	1932	1933	1934			1935	
	31. XII	31. XII	31. XII	30. VI	30. IX	31. XII	31. III	30. VI
Ogółem	**2 686,0**	**2 723,1**	**2 759,1**	**2 767,5**	**2 853,1**	**2 996,7**	**3 028,7**	**2 999,7**
Bank Polski a	**190,5**	**196,3**	**224,5**	**165,2**	**167,5**	**187,6**	**177,0**	**182,2**
Bank Gospodarstwa Krajowego b .	**238,7**	**261,1**	**236,8**	**272,5**	**278,0**	**314,4**	**279,8**	**268,6**
Wkłady terminowe	98,0	97,2	67,1	85,5	78,8	91,6	77,8	75,1
„ czekowe	88,4	105,7	101,4	115,5	127,4	145,1	119,3	118,7
„ oszczędnościowe i asygnaty kasowe	46,4	53,0	55,0	56,8	60,9	63,5	65,5	60,6
Salda kredytowe rach. bieżących .	5,9	5,2	13,3	14,7	10,9	14,2	17,2	14,2
Państwowy Bank Rolny b	**62,9**	**60,5**	**97,1**	**110,7**	**109,3**	**115,3**	**123,2**	**113,8**
Wkłady terminowe	32,4	31,2	58,6	66,0	64,9	64,5	71,1	71,2
„ czekowe	27,7	27,0	36,5	39,4	38,7	45,2	46,0	36,5
Salda kredytowe rach. bieżących . .	2,8	2,3	2,0	5,3	5,7	5,6	6,1	6,1
Banki komunalne c	**62,5**	**63,8**	**73,6**	**76,2**	**77,8**	**73,9**	**77,2**	**75,5**
Wkłady terminowe	50,9	52,1	57,8	64,6	64,8	59,3	64,6	63,0
„ à vista	8,7	8,1	11,3	7,7	8,2	8,4	7,6	7,0
Salda kredytowe rach. bieżących . .	2,9	3,6	4,5	3,9	4,8	6,2	5,0	5,5
Banki akcyjne d	**611,7**	**527,5**	**454,5**	**447,7**	**471,4**	**468,0**	**494,5**	**493,9**
Wkłady terminowe	209,3	185,1	125,5	121,9	124,3	127,5	128,7	122,1
„ à vista	229,7	203,6	193,4	198,0	205,9	218,1	240,9	248,4
Salda kredytowe rach. bieżących . .	172,7	138,8	135,6	127,8	141,2	122,4	124,9	123,4
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych	**55,9**	**52,6**	**54,3**	**47,9**	**46,2**	**49,7**	**43,1**	**45,8**
Wkłady terminowe	8,1	8,5	6,6	7,6	8,2	9,6	11,8	10,2
„ à vista	14,5	12,4	7,9	10,9	11,2	11,3	11,3	11,4
Salda kredytowe rach. bieżących . .	33,3	31,7	39,8	29,4	26,8	28,8	20,0	24,2
Pocztowa Kasa Oszczędności . . .	**509,8**	**622,9**	**713,5**	**747,6**	**779,3**	**858,1**	**865,1**	**877,0**
Wkłady oszczędnościowe e	332,2	444,9	506,5	548,8	575,0	624,4	662,7	660,6
„ czekowe	177,6	178,0	207,0	198,8	204,3	233,7	202,4	216,4
Kasy Oszczędności f	**603,3**	**627,9**	**614,6**	**631,4**	**645,3**	**664,7**	**706,2**	**682,8**
Wkłady oszczędnościowe	559,4	582,4	570,6	586,2	597,7	612,2	647,5	614,7
Salda kredytowe rach. bieżących . .	43,9	45,5	44,0	45,2	47,6	52,5	58,7	68,1
Spółdzielnie kredytowe g	**346,4**	**306,5**	**286,3**	**262,8**	**272,6**	**259,8**	**257,2**	**254,8** h
Centralna Kasa Spółek Rolniczych .	**4,3**	**4,0**	**3,9**	**5,5**	**5,7**	**5,2**	**5,4**	**5,3**
Wkłady na książeczkach i asygnaty kasowe	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Salda kredytowe rach. bieżących . .	3,5	3,1	3,0	4,5	4,7	4,2	4,4	4,2

a Rachunki żyrowe bez rachunków kas skarbowych, urzędów celnych i Ministerstwa Skarbu. *b* Bez lokat skarbowych. *c* Polski Bank Komunalny w Warszawie i Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu. *d* Do końca 1932 r. banki akcyjne i 5 największych domów bankowych, od 1. I. 1933 r. banki akcyjne i 7 największych domów bankowych, od 1. I. 1934 r. banki akcyjne i 8 największych domów bankowych, od 1.I 1935 r. banki akcyjne i 9 największych domów bankowych. *e* W tem sumy t. zw. III waloryzacji, w dn. 30. VI. 1935 r. wysokość ich wynosiła 21,6 milj. zł. *f* Miejskie, wojewódzka i powiatowe, oraz dwie niekomunalne, bez gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych. *g* Według Biuletynu Rady Spółdzielczej, obejmującego spółdzielnie należące do związków rewizyjnych. Ze względu na zmieniającą się liczbę spółdzielni, objętych statystyką Rady Spółdzielczej, dane za poszczególne kwartały są częściowo nieporównywalne. *h* Stan z 31.V 1935 r.

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1934 R.
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BARANOWICKIEGO.

Stan czynny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		4.024,05	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		11.883,02	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych			
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			15.907,07
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe:			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		2.880,—	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych			2.880,—
5. Banki i K. K. O. „Loro"			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane		3.605,50	
8. Pożyczki wekslowe		342.729,15	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych		255.355,39	
b) pochodzące z innych kredytów			601.690,04
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartościowemi			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innemi wartościami			
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędnościowych		1.637,50	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			1.637,50
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			11.050,—
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego			34.850,35
15. Odsetki zaległe			3.328,65
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			3.080,35
18. Różne			17.179,34
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.302,78
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			3.353,57
Razem			699.259,65
21. Depozyty			10.325,—
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			60.263,03
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycia Funduszu Emerytalnego			
Razem			70.588,03
Ogółem			769.847,68

Stan bierny.

	W tem w wal. obcych Zł.	Zł.	Zł.
1. Kapitał zakładowy		50.000,—	
2. Fundusz zasobowy		3.769,41	
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			53.769,41
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych			
a) bezterminowe (2 ks.)		949,40	
b) terminowe (1 ks.)		35.557,99	36.507,39
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych:			
a) bezterminowe (231 ks.)		78.373,28	
b) terminowe do 3-ch miesięcy (29 ks.)		27.184,65	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (98 ks.)		608.11	106.166,04
8. Rachunki bieżące:			
a) instytucyj państw., samorządowych i in. prawno-publicznych (15 rk.)		3.753,09	
b) osób fizycznych i prawno-prywatn. (58 rk.)		16.975,78	20.728,87
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			3.701,20
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		29.404,—	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			29.404,—
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		409.480,50	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			409.480,50
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			4.972,56
19. Różne			
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr).			34.529,68
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			699.259,65
22. Różni za depozyty			10.325,—
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			60 263,03
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Razem			70.588,03
Ogółem			769.847,68

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1934 ROK.

Straty.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	5.287,27	
b) od rachunków bieżących	963,58	
c) od redyskonta weksli	3.289,80	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	27.173,21	
e) różne inne	381,48	37.095,34
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	21.515,89	
b) świadczenia socjalne	2.034,92	
c) wydatki rzeczowe	7.291,71	30.842,52
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		701,82
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		312,18
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego.		
11. Nadwyżka		
Razem		68.951,86

Zyski.

	Zł.	Zł.
1. Odsetki pobrane i odpisane:		
a) od weksli	59.640,82	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	283,17	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	1.346,03	
f) od papierów wartościowych		
g) od K. K. O. i Banków		
h) różne inne	1.438,98	62.709,—
2. Prowizje pobrane	2.889,29	2.889,29
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		
9. Strata		3.353,57
Razem		68.951,86

Przewodn. Kom. Rewiz. (—) T. Szalewicz
Członkowie:
(—) M. Rynkiewicz
(—) Z. Czeszko

Naczelnik Zarządu (—) W. Górski
Zast. Nacz. — Dyrektor (—) K. Jasionowski
Członek Zarządu (—) A. Siemaszko
Buchalter (—) M. Abramczyk